

De Stalboef (Willem Hofdijk)

De octoberuchtend lichte pas
Op Brero's torentop,
Toen Reynout op zijn stalboef schold,
En hief, het hart van toorn vervold,
Zijn staf tot lijfstraf op.

Met kwam daar vrouw Johanna toen
De brede trappen af:
'Och! spaar om mijnentwil den knaap:
Zo zoet is in de jeugd de slaap:
Zo bitter is de straf.'

Onwillig zag heer Reynout om -
Maar gaf haar toch een kus;
'Zo pak u weg, gij luie dief!
En gij mijn zoet, heerszuchtig lief,
Niet weer een inval dus.' -

De knapen waren ras bijeen,
De rossen fluks getoomd;
En straks verloor de bonte trein
Zich van het ruime binnenplein
In 't half ontblaârd geboomt.

De honden dansten aan de zeel,
De valken op de stang.
En vrouw Johanna reed er blij
Heur ridderlijke ga ter zij;
Dus ging de tocht zijn gang.

En om de brede jagertrein
Zwierf staag de stalboef rond.
- 'O moeder in de hemel! wees
Gij mijn liefs vrouwe hoedster steeds!
Bad hij met stille mond.

't Was spoedig, dat in 't Velzer bos
De horenklank verstierf.
De woudduif was reeds lang in rust;
Die, van het luid rumoer ontrust,
Om 't Wijker lommer zwierf.

Maar, in het duin van Castricom,
Daar werd de hondentrein
Ontkoppeld; valk en havik rap
Ontdaan van strik en bellenkap,
En klonk het jagersein.

En vrouw Johanna wierp reedslang
Heur eedle wildvang uit.
Wat dreef hij sierlijk in de lucht!
Op eens - wat wil dat vreemd gerucht,
Dat half gesmoord geluid?...

Daar staat de stalboef aan heur zij
Met ongedekte kruin.
'Mevrouwe! om Godswil hoor mijn reên;
Daar is verraad rondom u heen:
De grauwmutts is in 't duin!'

- 'Hoe, kind! gij raast!'- 'Neen, neen, mevrouw!
Neem 't niet als dwaasheid op.
Ik ken 't blazen van Bloemsteyn wel:
En daar zijn meer nog, die ik tel
Van gindse blinkertop.

Ik zag de speren hier en daar
Zich naadren aan het zuid.
O, spoed, Mevrouw, spoed u voort!
Nog is er uitweg om de noord -
God weet, hoe ras die sluit!'

Daar schoot heur giervalk op heur hand,
Maar zonder prooi of buit.
- 'Mijn vogel heeft iets vreemds gezien...
God lone u, knaap! Wij moeten vliên!
Riep zij besloten uit.

Zij stak heur zilvren horen luid:
En 't groept er om haar heen.
- 'Melief! wat wil die vreemde klank!
Dus weet haar Reynout klene dank:
Maar zij gaf haastig reên.

- 'Waar is de knaap?... Men zag hem niet.
't Is dwaasheid, schuchter wicht!
Wie kent de tocht, wie wist er van?...'
- 'Neen, Reynout! maar mijn vogel dan?
Hij zegelt mij 't bericht.'

Zij bad en smeekte, hij gaf toe
Maar met weerstrevig hart;
Ze reden door naar Castricom,
Maar pas het mullig duinpad om -
Wie vlood daar aan de vert?

- 'Daar gaat het lastpaard, dat ik mis!'
Riep Bolt, de valkenier:
'Die stalboef kent de kracht van 't ros.' -
Toen borst heer Reynouts gramschap los,
En niet te temmen schier.

Hij sloeg zijn ros met feller spoor;
't Sprong heen met wild gekerm;
Hij lei in d'onbesuisde draf
Zijn jachtboog aan - en schoot hem af...
Den vluchteling door d'arm.

Hij keerde weer met trager spoed:
'Terug, hij heeft zijn straf;
Terug, ter jacht! Die hellezoon
Ontstal de beste tijd ons schoon...
Wat moet dat hondgeblaf?'

De doggen sloegen luid en wild
Met brak en dashond aan,
En zie, daar rent een brede stoet
Van ruiters met de grauwe hoed
Hun tegen op de baan.

En Reynout trok vergramd het zwaard...
Zijn gâ viel hem in d'arm:
'Voort Reynout! voort! Dat is geen strijd:
Dat 's u en mij ter dood gewijd!
Bad zij met zacht gekerm.

Heer Reynoud hief de teedre vrouw
Fluks voor zich op het ros:
'Keert, mannen! dan in Godsnaam!' - Snel
Ging 't dorpwaarts op het kort bevel,
De toom gevierd en los.

De Bloemesteyner zat hen na
Met menig Kabeljauw,
De heirbaan op, de dorpsweg in,
En riep bij Castricoms begin:
'Ha! 't vogelk'is in 't nauw!'

Maar ... bom! - Hoor... bom!...daar klept de klok,
Een sein om hulp in nood...
En Reynout jaagt met zijn gezin
Het kerkhof op, de kerkdeur in -
En kent zich buiten schoot.

- 'Hier - bank en schutbalk aangebracht!
'Hier bij - de deur verspard,
En dan de sterke toren op ...
Ha! van die grauw verweerde top
Kan lang hun macht getart!

'Maar stil... Bij 't kruis! ik hoor daar strijd...
Daar naakt ontzet! - Gewis!
Dat dank ik, die de wapenklok

Zo juist en wel ter snede trok,
Laat schouwen, wie het is!'

En in de toren klepte nog
De stalboef immer voort.
Zijn rechte hing bebloed en stijf,
Beweegloos langs het zwoegend lijf -
Zijn slinke trok de koord.

Zij stonden van het feit verstomd,
En Reynout sprak: 'Bij God!
Mij rouwt mijn haastig achterdocht;
Maar, knaap! wat één ooit beetren mocht -
Dat beetre ik aan uw lot.'

En in het oog der edelvrouw
Daar blonk en heldre traan;
'Laat af, arm kind! 't is u een moord!
Toen viel zijn hand ook van de koord,
En was zijn kracht vergaan.

Hij zonk ineem. De hoge vrouw
Sprong d'armen stalboef bij;
- 'Och, lone God uw edelheid
De tranen, door uw oog geschreid
Uit zoveel medelij."

Heer Reynout klom ten toren op,
En zag van alle zij
De Castricommers aangespoed,
En riep met drift en stoute moed:
'Die wakkre dorpers bij!'

Zij stormden op 't verraadlijk rot
Der Kabeljauwen neêr;
Zij joegen 't tot de hoge dam
Van Heemskerk na, en Reynout kwam
Als overwinnaar weêr.

Hij vond er vrouw Johanna toen,
Het oog van wenen rood.
Zij lag er over 't lijk gebukt;
Zij had zijn ogen toegedrukt -
Hij stierf een zoete dood!